

238 . Vaslui | Punct: Curțile Domnești | Anul: 2004

Anul: 2004

Cod RAN: 161954.01

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Epoca medievală timpurie, Evul Mediu, Perioada modernă

Categorii sit: Domestic

Autori: Costică Asăvoaie, Gelu Laurențiu Chiriac, Mircea D. Matei, Veronica Predoi

Instituții: Institutul de Arheologie, Iași, Muzeul "Ștefan cel Mare", Vaslui, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Muzeul Județean Teleorman

Rezumat

Cercetările arheologice de la Curțile Domnești din Vaslui au fost reluate, așa cum bine se știe, încă din 1998 de IA Iași și UV Târgoviște.

Scopul principal al acestor cercetări arheologice, reîncepute a fost acela de a stabili stratigrafia generală de pe axele N-S și E-V, în paralel cu activitatea de descoperire a eventualelor vestigii arhitectonice, care s-au mai păstrat în cadrul sitului arheologic medieval Curțile Domnești din Vaslui. Situl este databil între sec. XIV-XVII și constituie un monument de reprezentativitate a instituției Domniei în teritoriu, la care se adaugă și Biserica de Curte (biserica "Sf. Ioan Botezătorul" din apropiere).

Pe parcursul acestor săpături, s-a confirmat ipoteza emisă anterior-conform căreia cimitirul generat în jurul actualei Biserici "Sf. Ioan Botezătorul" din Vaslui este o necropolă târzie față de ultimul moment de funcționare a Curții domnești propriu-zise și datează abia din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, dar și ipoteza că dimensiunile locuinței domnești propriu-zise de la Vaslui erau destul de mari.

Însă cele mai semnificative rezultate ale săpăturilor arheologice efectuate în acest an au constatat în descoperirea și a altor ziduri, ce provin de la mai multe construcții de suprafață și care formau în trecut anexele unei posibile amenajări cu caracter aulic din cadrul Curții Domnești. În cadrul campaniei de săpături din anul 2004, s-au mai descoperit o serie de fragmente ceramice din sec. XIV-XVII, dar mai ales din sec. XVIII-XIX, provenite de la obiectele de uz casnic (oale, străchini, farfurii, olane etc.), dar și fragmente de zidărie provenite de la fazele de construcție, reconstrucție sau de restaurare ale clădirilor din cadrul Curților Domnești de altădată. De asemenea, tot în cadrul cercetărilor arheologice din acest an, au fost găsite 22 de piese monetare, care datează din două etape diferite: prima monedă datează din secolul al XVI-lea și este emisă de Ferdinand de Habsburg, iar celelalte sunt monede mărunte otomane din secolul al XIX-lea.

Raport

Cercetările arheologice de la Curțile Domnești din Vaslui au fost reluate, așa cum bine se știe, încă din 1998 și ele sunt coordonate din punct de vedere științific de către MJ Vaslui, în colaborare cu IA Iași și UV Târgoviște.

Scopul principal al acestor cercetări arheologice, reîncepute a fost acela de a stabili stratigrafia generală de pe axele N-S și E-V, în paralel cu activitatea de descoperire a eventualelor vestigii arhitectonice, care s-au mai păstrat în cadrul sitului arheologic medieval Curțile Domnești din Vaslui. Acest sit se află pe str. Ștefan cel Mare, nr. 56A din Vaslui și se află în imediata vecinătate sudică a Bisericii Domnești "Sf. Ioan Botezătorul" din localitate. Situl este databil între sec. XIV-XVII și constituie un monument de reprezentativitate a instituției Domniei în teritoriu, la care se adaugă și Biserica de Curte (biserica "Sf. Ioan Botezătorul" din apropiere).

Cercetările arheologice din anul 2004 au constatat în prelungirea secțiunilor magistrale SI/2003 și SII/2003, cu scopul de a completa imaginea stratigrafică generală a întregului sit arheologic. Pe parcursul

acestor săpături, s-a confirmat ipoteza emisă anterior-conform căreia cimitirul generat în jurul actualei Biserici "Sf. Ioan Botezătorul" din Vaslui este o necropolă târzie față de ultimul moment de funcționare a Curții domnești propriu-zise și datează abia din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, dar și ipoteza că dimensiunile locuinței domnești propriu-zise de la Vaslui erau destul de mari.

Însă cele mai semnificative rezultate ale săpăturilor arheologice efectuate în acest an au constatat în descoperirea și a altor ziduri, ce provin de la mai multe construcții de suprafață și care formau în trecut anexele unei posibile amenajări cu caracter aulic din cadrul Curții Domnești. Aceste ziduri au fost descoperite la o adâncime de -1,55 m față de actualul nivel de călcare, au o orientare SV-NE și au o grosime de 1,2 m.

Pentru a urmări traseul acestor ziduri, s-a mai trasat o altă secțiune SI/2004, la o distanță de 20 m, spre S față de L10 - locuința domnească descoperită, în trecut, de către colectivul de cercetare coordonat de Al. Andronic. În această secțiune au fost surprinse două pavaje (datate pentru sfârșitul sec. XIV - începutul sec. XV), precum și fragmente de ziduri medievale din aceeași perioadă. Resturile zidurilor amintite mai sus s-au păstrat în condiții relativ bune, deși aceste fragmente de zidărie sunt și ele puternic demantelate și suprapuse de construcții moderne. Spre S, dar la o distanță mai mică față de secțiunea inițială SI/2004, a fost trasată o altă secțiune S II/2004, cu scopul de a descoperi zidurile de pe latura nordică a clădirilor de suprafață mai sus amintite. Și aceste ziduri au aceeași grosime, sunt puternic demantelate și sunt, de asemenea, suprapuse de construcții moderne. O importanță deosebită o reprezintă faptul că și ruinele cunoscute până acum (descoperite în anii 1976-1979, de către colectivul coordonat de profesorul Al. Andronic) fac parte din aceeași aripă nord-estică a Curților Domnești de la Vaslui. De asemenea, trebuie spus faptul că toate aceste ziduri, ce provin de la vechiul edificiu aulic sunt demantelate sistematic și suprapuse de alte construcții moderne, dar totuși urmele lor sunt evidente și ne îndreptățesc să emitem ipoteza că această Curte Domnească a funcționat începând cu un moment plasat undeva cu mult înainte de epoca lui Ștefan cel Mare.

În același timp, datorită oportunității ivite cu ocazia reconstrucției Școlii nr. 6 din vecinătatea sitului arheologic, am executat alte două secțiuni magistrale SIII/2004 și SIV/2004 în curtea acestei școli, pornind de la premisa că acest spațiu coincide cu presupusa extremitate nordică a complexului Curților Domnești din Vaslui. Prima secțiune SIII/2004 este dispusă perpendicular pe axul longitudinal al bisericii "Sf. Ioan Botezătorul" și are dimensiunile de 2 x 20 m, fiind săpată la o adâncime de -3 m față de nivelul actual de călcare, iar extremitatea sa sudică se află la 15 m față de zidul nordic al bisericii. A doua secțiune are aceleași dimensiuni și este dispusă și săpată la fel, numai că a fost executată în dreptul muchiei, care desparte naosul de pronaosul bisericii din apropiere. În prima secțiune SIII/2004 s-au descoperit peste 40 de morminte de înhumatie, multe dintre ele deranjate și datând din secolele XVI-XX, conform celor 22 de monede și fragmentelor ceramice găsite. În cea de-a doua secțiune SIV/2004, nu s-au găsit decât 14 morminte și cu același inventar sărăcăcios.

Datele descrise mai sus ne arată că limita nordică a cimitirului medieval târziu (generat din a doua jumătate a secolului al XVI-lea) se afla în actuala curte a Școlii nr. 6 din Vaslui, iar în consecință și limita nordică a întregului complex Curțile Domnești Vaslui coincidea cu această curte sau poate că era dincolo de ea. Este o problemă, pe care colectivul științific de cercetare o va urmări cu consecvență și în următoarele campanii de săpături.

Din punct de vedere stratigrafic, săpăturile arheologice de până acum au evidențiat existența a cel puțin 3 etape: o primă etapă datează de la sf. sec. XIV și din prima jumătate a secolului al XV-lea, următoarea etapă coincide cu epoca lui Ștefan cel Mare, iar a treia etapă datează cel mai devreme de la mijlocul secolului al XVI-lea. Dacă avem în vedere și situația de la Biserica "Sf. Ioan Botezătorul" din apropiere (cu aceeași evoluție în 3 etape), se poate ajunge la concluzia că întregul complex al Curților Domnești din Vaslui (adică curtea domnească propriu-zisă și biserica) datează dintr-o perioadă cel mult contemporană primei părți a domniei lui Alexandru cel Bun (1400-1432).

Din punct de vedere planimetric, situația de la Curțile Domnești Vaslui se modifică, ca interpretare, în urma săpăturilor arheologice din acest an. Ea arată faptul că cele cunoscute până acum reprezintă doar elemente de substrucție ale unei construcții, care are un plan, ce poate fi asemuit cu cel al unui palat cu două laturi unite între ele printr-un corp de clădiri de suprafață. Între cele două aripi se profilează existența unei

Curți de reprezentare, sub forma amenajărilor întâlnite la marile Curți ale seniorilor europeni ai Evului Mediu Occidental, având și clădirile-anexe corespunzătoare*. De altfel, această ipoteză nu o mai regăsim printre observațiile istoriografice făcute până în prezent de către cercetătorii români, care s-au ocupat de problematica Curților Domnești de la noi (e vorba de Mircea D. Matei, Emil Iamandi, Nicușor Constantinescu, Gheorghe Cantacuzino etc.).

În ceea ce privește evoluția construcției cu caracter aulic din cadrul complexului Curților Domnești de la Vaslui, se mai poate afirma faptul că elementele de arhitectură, care s-au mai păstrat până acum nu pot constitui dovezi peremptorii pentru a fi susținută ideea că ele ar aparține unei epoci mai vechi decât prima jumătate a secolului al XVII-lea. Aceasta nu înseamnă că obiectivul arheologic cercetat își pierde din importanța sa, datorită elementelor moderne, care îl suprapun. Mai degrabă, urmează ca cercetările ulterioare să clarifice întreaga evoluție arhitecturală a construcțiilor de la Curțile Domnești din Vaslui.

În cadrul campaniei de săpături din anul 2004, s-au mai descoperit o serie de fragmente ceramice din sec. XIV-XVII, dar mai ales din sec. XVIII-XIX. Acestea provin, în marea lor majoritate, de la obiectele de uz casnic (oale, străchini, farfurii, olane etc.), dar și fragmente de zidărie provenite de la fazele de construcție, reconstrucție sau de restaurare ale clădirilor din cadrul Curților Domnești de altădată.

De asemenea, tot în cadrul cercetărilor arheologice din acest an, au fost găsite 22 de piese monetare, care datează din două etape diferite: prima monedă datează din secolul al XVI-lea și este emisă de Ferdinand de Habsburg, iar celelalte sunt monede mărunte otomane din secolul al XIX-lea. Toate obiectele arheologice descoperite, în anul 2004, la Curțile Domnești - Vaslui se află în curs de conservare-restaurare la Muzeul Județean "Ștefan cel Mare" Vaslui.

Obiectivele cercetărilor arheologice viitoare:

- continuarea investigațiilor arheologice, pentru stabilirea stratigrafiei generale a sitului, atât pe axa N-S, cât și pe axa E-V;
- salvarea, protejarea și conservarea-restaurarea materialului arheologic găsit (inclusiv a celui imobil);
- identificarea eventualelor componentelor arhitecturale (care s-au mai păstrat) din cadrul complexului Curților Domnești: datele lor planimetrice, repartiția și destinația lor;
- stabilirea identității și a funcțiilor pe care le-au avut aceste construcții deja descoperite în acești ani.
- urmărirea limitei nordice a cimitirului medieval și, firesc, a întregului complex al Curților Domnești Vaslui;

După încetarea lucrărilor arheologice din acest an, s-au luat măsuri minime de conservare primară a tuturor elementelor de construcție descoperite până acum și care au o importanță deosebită în cadrul cercetărilor arheologice de la Curțile Domnești - Vaslui, prin acoperirea lor cu folii groase de polietilenă și apoi cu pământ până la nivelul actual de călcare.

Pe viitor, pentru conservarea, protejarea și punerea în valoare (din punct de vedere muzeistic) a descoperirilor de la Curțile Domnești - Vaslui, colectivul de cercetare arheologică propune următoarele măsuri:

- îngrădirea întregului sit arheologic cu panouri din tablă (pentru protecția și delimitarea sa) sau cu gard viu;
- marcarea fiecărui zid descoperit, precum și protecția sa individuală;
- punerea în valoare a pietrelor și lespezilor de mormânt (provenite de la restaurările anterioare ale bisericii din apropiere), prin crearea in situ a unui minimuzeu în aer liber (sub forma unui lapidarium);
- crearea cadrului propice de punere în valoare muzeistică a sitului arheologic Curțile Domnești - Vaslui, sub forma unui parc arheologic prin amenajarea unei parări auto și a căilor de acces (condiții, care vor fi prevăzute în Proiectul de restaurare-conservare a Curților Domnești - Vaslui).

Informații suplimentare online

[Raportul 3263 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
